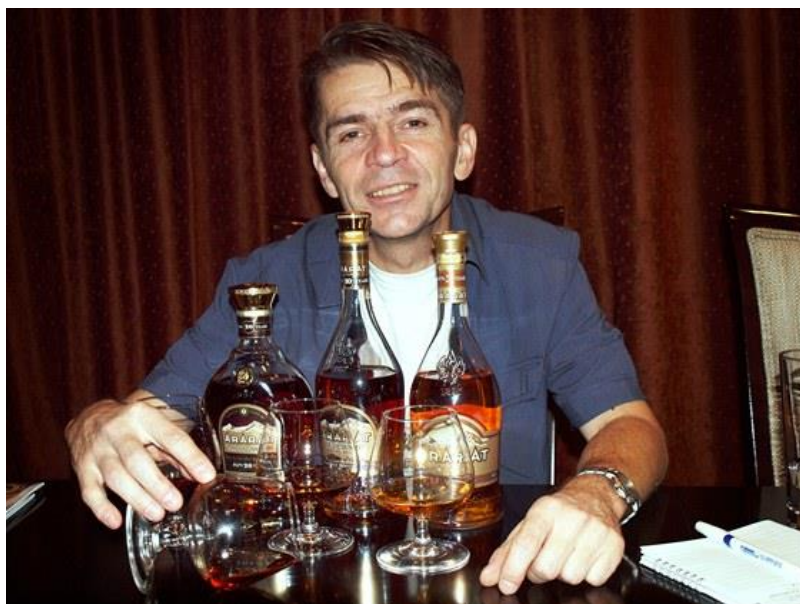


Jak jsem se učil pít arménský koňak. A proč má být sklenka v levé ruce

20. listopadu 2011

Proč to nepřiznat rovnou: byla to reportáž, která si vyžádala všechny moje síly. Mimo jiné i proto, že jsem ji pořizoval nalačno. Ale objevil jsem něco, co jsem dosud neznal. A byli u toho taky andělé. Vážně.



[Dalších 13 fotografií v galerii](#)

Autor článku při degustaci Arménské brandy Ararat | foto: Milan Vodička, [MF DNES](#)

Každý si pamatuje, co dělal, když se dozvěděl, že zastřelili Kennedyho nebo když 11. září spadla dvojčata. Já si úplně přesně pamatuju na den, kdy jsem se stal odborníkem na arménský koňak, byť už to, že si to vybavuju, je solidní výkon.

Vzpomínám si například, jak pokládám na bok skleničku, v níž je nalit panák koňaku, a prstem ji postrkují po [stole](#), aby se pěkně kutálela.

Vzpomínám si i na to, že na kopci nad Jerevanem stála pevnost. Tím to vlastně celé začalo.

Nebo že by to bylo vězení? Možná mauzoleum? Ne, je to slavná továrna na koňak Ararat, dozvěděl jsem se. Chceš se tam jít podívat? zeptal se mě můj arménský přítel Hakob. Továrna na koňak?! Kdo by nechtěl!

Vzpomínám si taky, že když jsme prošli na dvůr, moc hezky to tam vonělo. Vzduch byl prosáklý jemným aroma, asi jako když o Vánocích voní doma jehličí. Jenže tohle byl jasně koňak.

Skoro to vypadalo, že tam na tu vůni mají nějaký rozprašovač. Ale pak jsem se dozvěděl, že to je úlitba andělům. Myslel jsem, že je to nějaká pověra, ale Zaruhi Saribekjanová, která se sama stala mým andělem, mi to vysvětlila.

Jak jsem se učil pít arménský koňak



[Zobrazit fotogalerii](#)

Pár kroků, nějaké dveře a jsme v ráji. Opravdu tomu tak říkají. Kam se podívám, samý sud.

Stovky [sudů](#). Prý jich je v několika patrech na pět tisíc. A v nich moře arménského koňaku. Hezky zraje.

Ťukám ukazováčkem na jeden sud jako na vrata. No, je to tam.

Už na tebe jdu, šeptám mu.

Každý sud má číslo a křídou napsaný letopočet. 1966, 1970, 1999. [Nejstarší](#) je z roku 1902.

Vůně je tak hustá, že mám skoro pocit, že bych v ní mohl zkusit plavat. Koňak tady vysloveně visí ve vzduchu.

Tak takhle tedy voní ten andělský desátek. Sudy jsou z nejlepšího kavkazského dubu, ale každý rok z nich zmizí čtyři procenta obsahu. Nějak se odpaří. "Říkáme si, že si to berou andělé," vysvětluje Zaruhi. "Je to jejich podíl."

Tady musí mít andělé pořád [dobrou náladu](#). Chtěl bych ji mít taky. Tak jdeme na to.

Učedník mučedník

To hlavní se odehrálo u těžkého leštěného stolu. Židle jako na zámku, tři lahve koňaku, třikrát tři skleničky. Voda, čokoládové bonbony. Taky vůně koňaku, jak jinak.

A moje lehká panika. Nestačil jsem se najíst. Je po druhé hodině odpoledne a svírá se mi žaludek hlady. Bojím se, že školení nevydržím dostatečně dlouho na to, abych se všechno správně naučil a pro jistotu několikrát zopakoval.

Naštěstí po mně nechtějí, abych to tam klopil do dna. Naopak.

Koňak už je nalit. V každé skleničce je jiný. V první tříhvězdičkový, který zrál tři roky. Ve druhé desetiletý Achtamar. A ve třetí dvacetiletý Nairi. Rozdíl je vidět na první [pohled](#). Tříhvězda je světlá, Achtamar tmavší, Nairi má barvu starého medu. Čím je koňak starší, tím je tmavší.

Chci se na některou skleničku vrhnout, abych ukázal, že u nás za to umíme pořádně vzít, ale Zaruhi mě zastaví: Takhle ne! Nejdřív několik důležitých věcí. Sklenici mám držet levou rukou, protože tak má blíž k srdci.

Pak se mám podívat, co vlastně piju, a potěšit oko a nos. Poslušně to udělám a je to docela příjemné. Nejdřív sklenici lehce pozdvihnu a potěším se jantarovou barvou. Koňak je nádherně průzračný. Měl bych vidět otisk prstu na druhé straně skleničky. Zkusím to a vidím ho.

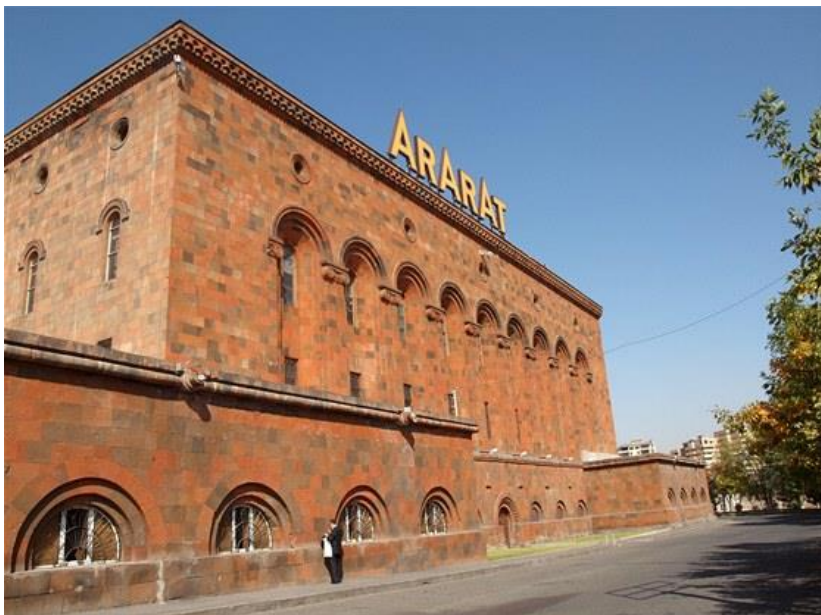
Jediný problém: měl bych sklenku držet za podstavec, ale mám na to nemotorné zápěstí. Snad to poctivý trénink spraví.

Pak mi Zaruhi ukazuje, abych skleničku lehce naklonil a zase ji narovnal. Sleduju, jak po stěně stékají kapky. Zaruhi mi prozrazuje tajemství znalce. Čím pomaleji kapky po stěně tečou, tím je koňak starší. Nejstarší se táhne jako med.

Potom ještě zakroužit sklenicí, aby se koňak měkce rozvlnil, jako se to dělá u vína. Tím pustí vůni. Čichnu si, ale opatrně, jako k nějaké chemikálii, protože kdysi dávno jsem začínal na myslivci a tuzemáku, brr...

Ale tohle je jiná klasa. "To je vanilka?" říkám překvapeně. Podruhé si už přivoním hodně zblízka, jako bych neměl v rukou koňak, ale dívku. Potřetí vrazím nos do sklenky, tak se to prý má. Ucítím ovoce. A nějaké koření a vůni dřeva. Předehra skončila. Jsem naladěný a připraven.

Přitukneme si.



Budova v arménském Jerevanu, ve které se vyrábí brandy Ararat

Nebe v hubě

Jen malinký doušek. Opatrně ho osahávám. Vnikám do té chuti. Zaruhi, to je fakt dobré!

Pak jdeme od tří hvězdiček na desetiletý koňak. Kapky tečou pomaleji, vůně jsou výraznější a libější. Cítím lískové oříšky a třešně. Pak se napiju.

Je to ještě mnohem lepší. Nebe v hubě. Líp ten pocit popsat neumím. Další hlt. Pomiluju se s ním dlouze jazykem... Ježíšku! Cítím [tepl](#)o a mám přivřené oči. Rád bych na sobě zmáčkl nějaký knoflík, aby ta chuť trvala co nejdéle.

Vůbec se nepoznávám. Vždycky mi byly cizí všechny ty tanečky kolem alkoholu, očuchávání, prohlížení a pomlaskávání. Bral jsem to jako tyátr pro snoby. Jsem typický obraček: šup tam s ním a hotovo! Ale teď jsem to všechno cítil taky.

A přichází vrchol všeho. Dvacetiletý koňak. Jsem na něj namlsaný jako velkovezír na pannu. Je tmavý jako mandlový likér, když zakvedlám skleničkou, kapičky se líně plazí dolů. A ta vůně! Čokoláda, vlašské ořechy, karamel...

Napiju se a připravuju se na orgasmus. Ale tohle milování je bez vyvrcholení.

Nechutná mi to.

Předchozí koňak byl mnohem lepší. Cítím, že na to mám příliš sprostou hubu. Je to na mě příliš složitá chuť. Je komplikovaná a nesrozumitelnější než klínové písmo Chetitů. "To by mě zajímalo, co tomu říkáte," poznamenává zkoumavě Zaruhi. Ví, co se mi honí hlavou, protože dodává: "Já osobně mám radši ten desetiletý. Nairi je už jen pro úplné znalce."

Tak skončilo první kolo.



Police s lahvemi arménské brandy Ararat



Sklepy jerevanské výroby jsou plné drahocenné lihoviny

Už mluvím arménsky

Popíjíme, což znamená, že popíjím já. Zaruhi je tady průvodkyní a při její křehkosti ji ani nelze nutit, Hakobovi budou v pět předávat nějakou novinářskou cenu, a tak se drží hodně zpátky.

Nevadí. Stačí mi, že si mám s kým ťukat.

Tříhvězda je hodně agresivní, prudká, Nairi neproniknutelný jako introvert za rohem. Achtamar je můj miláček. Ale snažím se být ke všem stejně spravedlivý. Nikoho neodstrčím. Jak se tak bavíme, vyjde najevo, že se Zaruhi kdysi učila i česky. Když dělala zkoušku, vyprávěla pohádku Hrnečku, vař. Má [výborné](#) "ř".

Zato já už začínám mít nějak rozmazané "r".

Teď mi ale vypráví příběh mého oblíbeného koňaku. Na ostrově na jezeře Van žila princezna Tamar. Milovala chlapce, chudého rybáře, který žil na břehu. Ji drželi v hradu. Vždy večer zapálila na věži pochoděň, která mu ukazovala směr, když si to za ní drandil ouškem. Jednou však bouřka plamen uhasila a on se utopil. Když umíral, jeho poslední slova byla: Ach, Tamar! A tak se můj oblíbený koňak jmenuje Achtamar. Takový smutný příběh a taková sametová chuť! Je lok od loku lepší. Ani nemám pocit, že piju alkohol.



"Mirový sud" ve výrobě brandy Ararat

Slavný arménský koňak

Pili ho W. Churchill, A. Christie či F. Sinatra. Byli tady prezidenti, fotbalista Platini a skupina Deep Purple. Arménský koňak, který se vyrábí už od roku 1887, je tak skvělý, že hned při svém vstupu do světa porazil v anonymní soutěži všechny francouzské konkurenty a dostal od Francouzů výjimku nazývat se slovem koňak. Návštěvy mohou do závodu každý pracovní den, vstupné je v přepočtu asi 150 korun. V ceně je ochutnávka a kurz správného pití, prohlídka sklepů i neznámějších i nejstarších lahví a sudů.

Ale už to cítím. Tak rychle pojídám bonbony. Musím se držet, abych je nejedl jako buráky jeden za druhým. S koňakem jdou výborně dohromady. Ale už bych snědl cokoliv.

Další bonbon, další sklenička.

Zkouším, jak ji správně naplnit. Pozná se to snadno. Když ji položíte na bok, musí koňak dosahovat přesně k hubičce. Pak má koňak prostor, aby pěkně rozvinul svoji vůni. Zkouším to, a když se to podaří, válím skleničku po stole jako dítě. Pak ji naplním znovu, protože cvičení dělá mistra, že.

Mezi pitím zkušeně držím sklenku v dlaních, abych teplem uvolnil další vůně. Mluvíme anglicky, rusky, česky a arménsky, i když v tomto jazyce plyně umím říct pouze slovo "kenact". Znamená to "na [zdraví](#)".

Nakonec mám pocit, že nejvíc hovoříme právě arménsky.

A jak jde čas, také poznámky, které si dělám, stále více připomínají ryzí arménštinu.

Trik pana Šustova

Teď si připijíme na pana Šustova. To je chlapík, který tuhle továrnu v roce 1898 koupil a arménský koňak proslavil. Byl to mistr marketingu: najal elegantní studenty a poslal je do Evropy s úkolem jít do nejlepších restaurací, objednat si nejdražší jídla a na závěr chtít arménský koňak. Nikdo ho samozřejmě neměl, nikdy o něm ani neslyšeli, a tak přišlo

vrcholné číslo. Studenti se rozčilili, že naletěli, jelikož tohle není prvotřídní podnik, protože kdyby byl, museli by přece mít arménský koňak. Když ztropili pořádný skandál, odešli uraženě bez placení. A objednávky z ciziny se jen hruly.

Zaruhi říká, že největším soukromým odběratelem byl Winston Churchill. Každý rok odebíral čtyři sta lahví, 365 pro sebe, tedy lahev na den, a zbytek pro přátele. Už chci volat "kenact", protože takový borec si to zaslouží, ale pak se zarazím. Tenhle koňak si Churchill zamiloval na jaltské konferenci, takže se s ním olejovala železná opona...

Rozhodně nabíráme na churchillovském tempu.

Ale dobře vnímám [informaci](#), že koňak je tak dobrý, protože je v něm všechno arménské. A že tajemství (vida, Zaruhi se už odvážala, no, snad to můžu pustit dál) je v tom, jak se tekutina z jednotlivých sudů smíchá. Říká se tomu prý svatba.

Kenact! Mám dojem, že naše arménština se šíleně zrychluje.



Arménská brandy Ararat



Nádoba s letitou arménskou brandy Ararat

Hakob už ví, že si pro cenu přijde pozdě. Cože, to už bude pět?

Koňak voní, v prázdné sklenici prý vůně vydrží i týden. Mám pocit, že cítím i anděly, jak šustí křídly a ovívají mě s nimi, když si přicházejí pro svůj díl.

Přestože mám už tolik natrénováno, moje levé zápěstí je stále nemotornější. A pořád to pletu, až příliš často беру sklenku do pravé.

Zaruhi na rozloučenou obejmou oběma. Na dvoře si vzpomenu, že v té vůni by se dalo plavat, myslím na pár temp, ale odcházím spořádaně po svých.

Mimochodem, Hakob dorazil právě včas. Země arménského koňaku je rozumná, patnáct dvacet minut nehraje roli.

Autor: [Milan Vodička](#)

Zdroj: https://cestovani.idnes.cz/jak-jsem-se-ucil-pit-armensky-konak-a-proc-ma-byt-sklenka-v-leve-ruce-1fj-/kolem-sveta.aspx?c=A111108_124105_igsvet_tom